

Paul Mason

Kriget mot Ukraina och den rödbruna ”vänstern”

Ur *Europé Solidaire Sans Frontières* 27 februari 2023.

Författaren och journalisten Paul Mason¹ i en intressant men kontroversiell redogörelse för hur den europeiska vänstern har samlats till stöd för det ukrainska folket samtidigt som en ”ny-bolsjevikisk” flygel går i allians med extremhögern.

Samma dag som Ryssland invaderade Ukraina skred vänstern till handling: den fördömde aggressionen, började agitera för vapen till Kyiv och skickade aktivister till gränsen där de jobbade dygnet runt för att bistå flyktingströmmen. Men detta var den polska vänstern, inte deras brittiska och amerikanska motsvarigheter.

Yttersta vänstern i Anglosfären² skämde alltså ut sig. I Storbritannien hade en allians av själv-utnämnda ”antiimperialister” och Putin-anhängare kring *Stop The War* argumenterat för Kremles sak i månader: Ukrainas gränser var inte legitima; de växande spänningarna skyldes på ”aggression från NATO”. Till och med USA:s varning om att Putin planerade att invadera avvisades som CIA-propaganda.

När kriget började gjorde en inflytelserik del av den europeiska vänstern det till sin prioritet att stoppa flödet av vapen från väst till Ukraina. Vid en ”fredskonferens” i Madrid den 23 april med Jeremy Corbyn som frontfigur krävde parlamentsledamöter från Spanien, Portugal, Sverige, Grekland och Irland praktisk handling för att avväpna Ukraina. I Grekland bistod kommunistpartiet med detta – de blockerade en järnvägslinje som användes för att frakta ammunition till Ukraina. I Berlin framträdde en ledande parlamentsledamot från *Die Linke* vid en demonstration med krav på ”säkerhet för Ryssland”.

För den som varit knuten till den radikala vänstern, som jag, har det varit en kväljande erfarenhet.

”Politisk mognad” inom den europeiska vänstern

Under det gångna året har dock den internationalistiska vänstern mobiliserat ansevärd styrkor till stöd för Ukrainas motstånd. I Frankrike har tack vare deras arbete alla fackliga federationer skrivit under ett solidaritetsuttalande. Finlands Vänsterförbund, som är en del av koalitionsregeringen, hjälpte till att påverka landets beslut att gå med i NATO.

Här har *Ukraine Solidarity Campaign* – som grundats av bland andra John McDonnell från *Labour*³ – organiserat praktiskt stöd för den ukrainska vänstergruppen *Sotsialnyi Ruch*, vars medlemmar i en del fall kämpar vid fronten, och bistått med fordon och annan utrustning till väpnade förband som består av gruvarbetare från Ukrainas fria fackföreningar.

Det polska partiet *Razem*, som har sex ledamöter i sejmen, tog ledningen både när det gällde att ta strid mot prorysk ”vänster”-propaganda och att organisera solidaritet med Ukrainas vänster och fackföreningar. Men en av de första saker som *Razem* måste göra, berättade deras representant Zofia Malisz, var att bryta med den så kallade *Progressiva Internationalen* som grundats av den tidigare grekiska finansministern Yanis Varoufakis.

Varoufakis grupp visade sig vara oförmögen att uttala annat än abstrakta fördömanden av krig i allmänhet. ”Vi bad dem att ta ställning för två principer: att Ukraina är en suverän nation och

¹ Förf. har en egen webbsida: <https://www.paulmason.org/>

² De delar av världen där engelska är huvudspråk. Se (Wikipedia): <https://sv.wikipedia.org/wiki/Anglosfären>

³ Se <https://ukrainesolidaritycampaign.org/>

att Ryssland är ett imperialistiskt land”, sa Malisz. ”De kunde inte ge oss ett rakt svar, så vi var tvungna att gå skilda vägar.”

Den 8 mars hjälpte Razem till med att skapa *Europeiska Nätverket för Solidaritet med Ukraina* (ENSU)⁴ som samordnar arbete som utförs av vänstergrupper, partier, fackföreningar och journalister. Det har nationella avdelningar i Belgien, Frankrike och Katalonien och driver även Brigade of Editorial Solidarity, som engagerar tidningar, förlag och författare och som främjar översättningar av vänsternyheter från Ukraina och den ryska demokratiska oppositionen.

Claudiu Craicun, som leder *Demos*, ett vänsterparti i Rumänien, tror att underlåtenheten från personer som Varoufakis och Jeremy Corbyn att stödja Ukraina har tvingat den europeiska vänstern till politisk mognad. I Östeuropa, säger han, där man konfronteras med oligarki och diktatur, är man alltid tvungen att prioritera kampen för demokrati och inte bara för social rättvisa:

”Det skulle vara svårt för mig nu att arbeta med vänsterfolk som inte stöder Ukraina, eller som indirekt stöder Ryssland. Om du inte kan förstå ett fascistiskt land; ett imperium på fallrepet; och dess hot mot våra demokratier – då kan vi inte samarbeta. Detta är en vattendelare. Jag bryr mig inte om vänsterenhet – om vi inte kan dela samma värden är det bättre att splittras.”

Szymon Martys, en annan polsk aktivist som arbetar med att organisera ENSU, är skarp mot dem på vänsterkanten som kallat Ukrainas motstånd för ett ”proxykrig”:

”Vi talar om en verklig kolonisering nu. Inte bara om Krim. Kontakter på fältet berättar att Ryssland nu placerar ut bosättare i [det ockuperade] Melitopol. Om du vill jämföra det med Israel-Palestina finns det ingen tydligare parallell: det handlar om verklig, daglig kolonisering – inte bara ett typiskt krig.”

”Ny-bolsjevism”

Många vänsteraktivister strävar fortfarande att förstå varifrån den pro-putinistiska vänstern kommer. Adam Novak, en journalistveteran inom vänstern, baserad i Bratislava, som hjälper till att samordna ENSU, tror att en stor del av attraktionen i ”tankismen” är kulturell.

”Det finns en folklöre med ett fåtal överlevande stalinister, men de är inte betydelsefulla. På en andra nivå ser man emellertid stalinismens återkomst i en yngre generation, som gillar bilder av styrka, disciplin och att hantera sina fiender skoningslöst. Folk som exempelvis delar uttalanden från Kim Il Sung på Twitter.”

Zofia Malisz kallar fenomenet ”ny-bolsjevism”: ”Den strålas ut från kunniga och välfinansierade kommunikationscentra i den anglosaxiska världen: genom att använda provokativa narrativ på sociala media, snygg grafik – till exempel genom att försköna Stalin. Desinformationen spelar på folks bästa instinkter – som att önska fred, eller den spelar på skuld, som i Tyskland, eller ett messiaskomplex.”

För mig är källan till vänstersympatier för Putin tydlig. Leninismen grundades på idén att arbetarklassen är oförmögen att uppnå socialismen på egen hand, och att den ”historiska processen” därför måste tillföras av en utanförstående kraft.

För Lenin på det tidiga 1920-talet var denna kraft bondeklassen i det globala syd. För ”tankies” under kalla kriget var det Sovjetunionen. För den nya vänstern på 1960-talet var det studenter och etniska minoriteter. Men när Sovjetunionen kollapsade och befrielseörelserna

⁴ Se <https://ukraine-solidarity.eu/>. Den har texter på många olika språk, även en svensk avdelning.

anpassade sig till mittfåran, var allt som återstod tydligen ”progressiva” diktaturer i Syrien och Venezuela.

Så kom 2012 Xi Jin Ping. Logiken i hans ”kinesiska marxism” är tydlig: allt som stör den USA-dominerade världsordningen är bra; alla ”färgrevolutioner” – alltså demokratiska revolter mot totalitärt styre från Syrien till Ukraina till Iran – måste krossas. Xi och Putin satte till och med dessa principer på pränt i sin gemensamma kommuniké från 4 februari 2022.

Så om du betraktar samlingen av vänsterorganisationer som driver Putins narrativ om Ukraina, så har vi inte längre att göra med leninistisk nostalgi: det finns en ny energi, en magnetisk kraft och förstås smutsiga pengar och kunskaper i manipulation av sociala media som kommer både från Beijing och Moskva.

När man betraktar rörelseriktningen för den putinistiska vänstern i USA⁵ finns det inte mycket tvivel om var den slutar: med en fusion av yttervänsterns och ytterhögerens ideologier som vi såg vid demonstrationen *Rage Against The War Machine* i Washington DC den 19 februari 2023. Extremhögerens republikaner och *Oath Keeper*-milisens figurer steg fram på scenen tillsammans med Jill Stein från det Gröna partiet och den självutnämnda vänsterkomikern Jimmy Dore. 1930-talets rödbruna politik är otroligt nog tillbaka.⁶

Framtiden för den demokratiska vänstern måste vara minst lika tydlig: historikern E P Thompson skrev en gång att det finns ”två marxismer” och att de är inkompatibla. Den demokratiska vänstern, sa han, måste erkänna att den har mer gemensamt med liberalism, humanism och kristendom än den har med stalinism.

Det är detta som kriget i Ukraina lär en helt ny generation antikapitalister. Man kan inte uppnå sociala framsteg vid sidan av ett gäng apologeter för rysk fascism, oavsett hur bra deras inställning till aborter eller transrättigheter ser ut och hur spännande deras *memer*⁷ än ser ut.

Översättning: Jan Czajkowski <https://www.europe-solidaire.org/spip.php?article66026>

Lästips

[Anti-imperialism innebär stöd till det ukrainska folkets kamp för nationell befrielse.](#) Om den amerikanska vänstern och Solidaritetsnätverket med Ukraina

[Rapport från Internationell solidaritetskonferens med Ukraina](#) (maj 2022). Anordnades av Europeiska Nätverket för solidaritet med Ukraina och Sociala rörelsen i Ukraina.

[Upprop och resolutioner om Ukraina-kriget](#) (juni 2022)

[Uppmaning till solidaritetsaktioner med antikrigsaktivister i Ryssland.](#) Uttalande från Ryska socialistiska rörelsen, januari 2023

[Vilka lärdomar från Vietnam är giltiga för Ukraina idag?](#) (februari 2023)

[För en global aktionsvecka i solidaritet med Ukraina](#) (upprop från Europeiska nätverket för solidaritet med Ukraina, februari 2023)

Jan Myrdal och högerextremism:

Mats Parner: [Jan Myrdal, en kritisk betraktelse](#) (om bl a förintelseförnekaren Robert Faurisson)

[Jan Myrdal i blåsväder – Debatt senhösten 2016.](#) (artikelsamling)

Peter Widén: [Jan Myrdal och Nya Tider – Maoism på avvägar](#)

⁵ Dit måste idag räknas t ex den anrika tidskriften *Monthly Review*.

⁶ Vi har sett liknande tendenser i Tyskland, se: [Färliga förbindelser för den nya freds-rörelsen i Tyskland](#). Inte heller Sverige har förskonats från sådant. Och här har det även förekommit populistiska utbrytningar bl a ur KP, inspirerade av invandringskritik och nationalism, vilka kan fungera som en bro till högerextremisterna.

⁷ Med *mem* menas ”den minsta självständiga kulturenheten som kan vidareföras mellan människor” (SAOL)